

УДК 658.5

Тимошенко Н. ст.гр. БМ-41

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПРОБЛЕМИ ЛІЦЕНЗУВАННЯ В УКРАЇНІ

Науковий керівник: к.е.н., доцент Зяйлик М.Ф.

Процедури державної реєстрації суб'єктів підприємництва і ліцензування видів господарської діяльності є визначальними чинниками легалізації підприємницької діяльності, а отже, її легітимності. Саме при реєстрації та отриманні ліцензій підприємці вперше стикаються з чиновниками, з управлінським апаратом міністерств, відомств, місцевих органів влади. До сфери ліцензування відноситься комплекс питань, пов'язаних з підготовкою та поданням відповідного переліку документів, потрібних для отримання ліцензій, перереєстрацією ліцензій та внесенням певних змін до них, складанням актів перевірок щодо додержання ліцензійного законодавства та зупиненням та/або анулюванням дії ліцензій. Проте якщо сфера реєстрації була знайома органам виконавчої влади ще з радянських часів, то з початком трансформації економіки виявилось, що проблеми ліцензування є для України принципово новими. Адже ліцензування підприємницької діяльності ніколи не застосовувалося раніше. А система ліцензування має велике значення як для розвитку підприємництва, так і для економіки загалом.

Основні принципи системи ліцензування: наявність належного рівня кваліфікації для здійснення певного виду діяльності, заборона використовувати ліцензування як важіль для обмеження конкуренції, чіткість і прозорість ліцензійних вимог, незавдання шкоди здоров'ю людини, довкіллю та/або безпеці державі.

Ліцензування може бути застосовано як:

- репресивна санкція;
- джерело наповнення бюджетів різних рівнів (щоправда, в переважній більшості європейських країн плата за отримання ліцензій чисто символічна);
- захід для захисту ринку від нечесної конкурентної боротьби (скажімо, деінде іноземцям не забороняється займатися якимись видами підприємницької діяльності, однак за цього до них висувають більш жорсткі ліцензійні умови, приміром, складання іспитів у певних визначених навчальних закладах);
- джерело корупції (це характерно для країн з перехідною економікою в зв'язку з правовою неврегульованістю декотрих питань, а також невизначеністю міри відповідальності);
- засіб для забезпечення високого рівня якості робіт і послуг;
- спосіб ведення діалогу між державою, місцевими органами влади і підприємцями (спілками, об'єднаннями та ін.), навчальними закладами, науковими організаціями тощо.

Застосування ліцензування має бути обґрунтованим та послідовним, оскільки доцільність обмежень зумовлюється в основному соціально-економічними чинниками. Відповідно і ліцензійні умови повинні бути жорсткими і водночас простими, чіткими та прозорими для підприємців. Отже, від того, чи будуть визначені державою оптимальні правила ліцензування господарської діяльності, значною мірою залежать як стабільність економічної системи країни, так і розвиток власне підприємництва (в першу чергу малого), скорочення тіньового сектора, ефективність боротьби з корупцією, а в остаточному підсумку – вирішення соціальних проблем.